

In Nomine Patris et Filij et Spiritus Sancti. Amen.

Ego Fausta Vrancica quondam Manardi, spiritus anique et
corporis hinc feci me: Ednohimi Imperatoris Rodulphi
Secundi mente ac corpore finis accedendo priora
mea Testamenta, cunctis hoc ultimum Testamentum, quod
nuncupatum, sine singulis, reliquorum et alia modo
dixit. ———— // ———— //

In primis animam meam et corpus meum, deo optime magi-
stri Mariae longae Virginis, ac omnibus Sanctis humiliter
commendo. Deinde declaro omnia bona mea pater-
na et materna, cuncta in patria mea, spectare et
pertinere, ad d. fratrem meum, et eius filios me-
culos, donationem factam à me fratribus in eorum

Fieri quod utile
permaneat
approbo F. V.
favorem, quam Donationem ad eum hinc feci,
ac in omnibus et per omnia confirmo, et quatenus si donatio
et quocumque agere vel defuisse non valeret, modo iaro

Pogled u oporuku
Fausta Vrancica
(1551.-1617.)

Uz 400. obljetnicu smrti

POGLED U OPORUKU FAUSTA VRANČIĆA (1551.-1617.)

Uz 400. obljetnicu smrti

izložba arhivskih dokumenata

Nakladnici i priređivači

Državni arhiv u Rijeci

Družba "Braća Hrvatskog Zmaja", Stol riječko-bakarski

Za nakladnike i priređivače

Goran Crnković

Urednik

Goran Crnković

Autorica izložbe

Iva Kurelac

Autori tekstova

Iva Kurelac, Goran Crnković, Lovorka Čoralić, Mladen Urem

Autori postava

Mladen Urem, Iva Gobić Vitolović

Lektor

Mladen Urem

Suradnici na projektu

Lovorka Čoralić, Boris Zakošek, Luka Vukušić, Željko Krnčević, Dorijana Malinarić-Macan,
Ante Ljubičić, Julije Crnković, Nada Zenić

Likovna i tehnička oprema

Branko Lenić

Grafička priprema

Trampi d.o.o.

Tisak

Tiskara Šuljić

Naklada

200 primjeraka

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Sveučilišne knjižnice Rijeka pod brojem 131130015.

ISBN 978-953-7134-29-7

Izložbeni prostor Državnog arhiva u Rijeci, travanj 2017.

Katalog i izložba realizirani su uz materijalnu potporu Ministarstva kulture RH

Uvodna riječ uz izložbu *Pogled u oporuku Fausta Vrančića*

U ožujku 2010. godine Državni arhiv u Rijeci preuzeo je od gospođe Vesne pl. Draganić Vrus iz Opatije arhiv pl. obitelji Draganić Vrančić iz Pirovca iz razdoblja od 16. do 20. stoljeća. Donacija gospođe Vesne Draganić Vrus bila je izuzetno dobro medijski popraćena a također je nakon toga objavljeno i više stručnih i znanstvenih tekstova koji su se detaljnije bavili pismohranom ove obitelji.

Brojni autori su proteklih godina na temu arhivskog gradiva obitelji Draganić Vrančić smještenog u Državnom arhivu u Rijeci objavili velik broj znanstvenih i publicističkih radova, a također su snimljeni i dokumentarni filmovi emitirani u raznim televizijskim programima. U *Vjesniku* Državnog arhiva u Rijeci u broju 55-56/2014. objavili smo povijesno-znanstvena i arhivska istraživanja na temu Draganića Vrančića iz naše i iz drugih ustanova, potom smo 2017. godine tiskali zbornik radova *Izvori za povijest obitelji Draganić Vrančić u Državnom arhivu u Rijeci*. Iz fonda Draganić Vrančić Državni arhiv u Rijeci je 2013. godine objavio kao posebno izdanje, svezak 23, knjigu *Mletački katastar Pirovca (Zlosela) iz 1752. godine*, priređivačice Tee Perinčić. Obitelj Draganić Vrančić jedna je od najstarijih plemićkih obitelji na ovim prostorima, koja po statusu predstavlja hrvatsko praplemstvo a koja je svojim znamenitim pojedincima kao što su crkveni prelat, diplomat i pisac Antun Vrančić (1504.-1573.); polihistor, leksikograf i izumitelj Faust Vrančić (1551.-1617.); biograf, pjesnik, povjesničar i arheolog Karlo Vrančić (1609.-1689.); filozof Petar Jeronim Draganić Vrančić (1738.-1821.); liječnik Friderik Draganić Vrančić (1807.-1880.); arhitekt Antun Draganić Vrančić (1887.-1965.); povjesničar umjetnosti dr. Josip Draganić Vrančić (1894.-1936.); mostograditelj i konstruktor Vojislav Draganić Vrančić (1917.-1982.) i drugi, značajno doprinijela hrvatskoj i europskoj kulturi, znanosti, umjetnosti i politici.

Najznačajniji dokument u arhivskom gradivu ove obitelji je oporuka Fausta Vrančića. Oporuka Fausta Vrančića (Šibenik, 1551. - Venecija, 1617.), uglednoga crkvenog velikodostojnika, izumitelja, polihistora, leksikografa, filozofa i pjesnika po svojoj se primarnoj svrsi i obilježjima uklapa u kanone sastavljanja dalmatinskih srednjovjekovnih i renesansnih kršćanskih oporuka koji su se održali i početkom 17. stoljeća. S obzirom na diplomatsku strukturu, oporuka Fausta Vrančića posjeduje sva tri glavna dijela – protokol, korpus i eshatokol. U protokolu nalazimo samo invokaciju (invocatio verbalis) u obliku zaziva Oca, Sina i Duha Svetoga. U početnom dijelu korpusa, koji uz ostalo obično sadrži najvažnije podatke o društvenom položaju i funkciji oporučitelja u trenutku sastavljanja oporuke, zabilježena je titula naslovnog biskupa čanadskog te savjetnika i tajnika na dvoru cara Rudolfa II. – vladara koji je uvelike obilježio životni put Fausta Vrančića – a on mu je spomenom u svojoj posljednjoj volji s razlogom namijenio istaknuto mjesto. Oporuka Fausta Vrančića se od 1743. do 1918. godine nalazila se u njihovom dvorcu u Pirovcu u knjižnici obitelji Draganić Vrančić.

U tom arhivskom gradivu pohranjeni su na primjer mletački katastar Pirovca iz 1752. godine iz kojeg se vidi popis svih obitelji koje su tada živjele u mjestu, sudska dokumentacija u vezi sporova s kolonima, sudski spisi

o sporovima između pojedinih članova obitelji, oporuke, više glagoljskih zapisa koji se odnose na ugovore i oporuke, rukom pisana oporuka Fausta Vrančića iz 1615. godine, potom darovnice velikaša (darovnica biskupa Stjepana iz Nitre u Slovačkoj kojom 1591. godine Faustu Vrančiću poklanja posjede u Senju i Ledenicama kod Novog Vinodolskog), zatim dokumenti koji potječu iz prijelaza 18. u 19. stoljeće a koji se odnose na pravnu borbu Draganića Vrančića za povratom nasljednih dobara Petrovo Polje kninsko, Muć i Žrnovicu kod Klisa.

Posebno je važna korespondencija članova obitelji sa znamenitim osobama toga doba ali i njihovi pjesnički i prevoditeljski zapisi pisani na hrvatskom, talijanskom, francuskom i njemačkom jeziku, te originalna znanstvena djela svećenika dr. Petra Jeronima Draganića Vrančića o poljoprivredi i sadnji krumpira, maslina itd.

Tu su i mnogi dokumenti koji se odnose na gospodarsku i političku povijest Dalmacije i Hrvatske, kao i dokumenti koji se odnose na financijsko poslovanje obitelji nastali u Šibeniku, Pirovcu, Prvić Šepurinama, Beču, Bratislavi, Veneciji, Zagrebu, Trstu, Rijeci i drugdje.

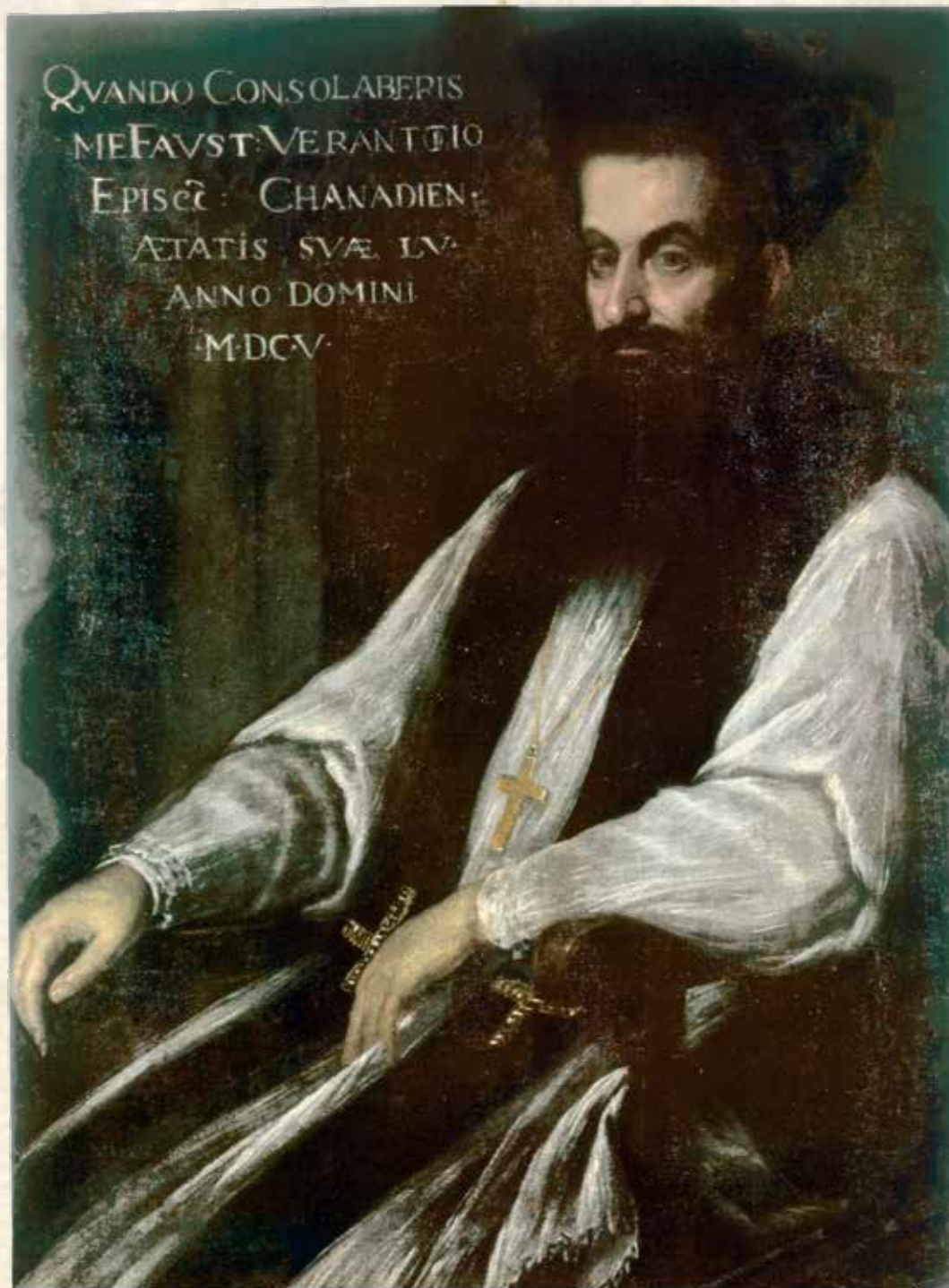
Vrijedi naglasiti da je arhiv obitelji Draganić Vrančić najznačajniji od svih obiteljskih fondova koje Državni arhiv u Rijeci pohranjuje. On predstavlja impozantnu povijest ove značajne hrvatske plemićke obitelji, od nacionalne važnosti za hrvatsku kulturu.

Goran Crnković

Il fedellissimo Sibenico

Portret Fausta Vrančića, 1605., ulje na platnu, 112 x 83 cm, autor nepoznat, vlasništvo obitelji Draganić Vrančić, čuva se u ljetnikovcu obitelji u Prvić Šepurinama na otoku Prviću

UŽ 400. OBLJETNICU SMRTI FAUSTA VRANČIĆA (Šibenik, 1. I. 1551. ~ Venecija, 20. I. 1617.)

U godini obilježavanja 400. obljetnice smrti istaknutog hrvatskog humanista Fausta Vrančića prigoda je prisjetiti se okolnosti koje su obilježile posljednje godine njegova života. Faustova oporuka i dodatak oporuci (kodicil) ključni su povijesni dokumenti koji nam svjedoče o tom razdoblju.

Premda su Vrančićevi dosezi s područja znanstvenog, političkog i vjerskog djelovanja poznati javnosti, sfera njegovog privatnog života ostala je razmjerno nepoznata. Osim govora na pogrebu Fausta Vrančića, koji je 22. veljače 1617. u šibenskoj katedrali održao njegov štićenik i šibenski kanonik Ivan Tomko Mrnavić, sve do nedavno nismo imali drugih svjedočanstava o tome kakav je Vrančić bio privatno.

Njegova oporuka iz Državnog arhiva u Rijeci sastavljena je 12. lipnja 1615., a javnosti je postala dostupna 2010. godine. To je posve autentičan dokument i jedini originalan primjerak Faustove oporuke, dijelom pisan i rukom samog Vrančića. Taj nam izvor Fausta Vrančića prikazuje iz perspektive njegovog intimnog života, otkrivajući ga kao vrlo brižnog obiteljskog čovjeka koji je svojom posljednjom voljom ponajprije želio zbrinuti članove svoje najuže obitelji – majku Katarinu, brata Kazimira i kći Albu Rozu. Na temelju oporuke, Vrančića percipiramo kao skromnog, marljivog i štedljivog čovjeka, predanog kršćanskom nauku i vrlinama.

Taj nam dokument također govori mnogo o ključnim političkim i vjerskim uvjerenjima koja su obilježila Faustov život i djelovanje. Pri tom osobito valja istaknuti Vrančićevu sklonost protureformaciji i protivljenje stavovima protestantskih teologa. U pogledu njegovih političkih stavova svakako valja izdvojiti činjenicu da on sam u oporuci rodni Šibenik naziva *Res publica Sibenicensis* (*Šibenska republika*). Kao kozmopolit koji je najveći dio života proveo živeći izvan domovine, ta sintagma otkriva koliko je Faust Vrančić ostao vezan za svoj rodni grad i koliko mu je važnost pridavao. Premda je riječ o promišljenoj ideološko-političkoj konstrukciji, to nam mjesto iz oporuke potvrđuje Faustova nastojanja da svoj rodni Šibenik u razdoblju iznimno teških povijesnih okolnosti približi idealu slobodne Dubrovačke Republike te da spomenutom sintagmom, kao pripadnik hrvatske i europske intelektualne elite, istakne važnost svijesti o političkoj, teritorijalnoj i gospodarskoj samodostatnosti dalmatinskih komuna, pa tako i Šibenika.

Nekoliko dana prije smrti koja ga je zatekla u Veneciji, u predjelu Castello, Faust Vrančić je 15. siječnja 1617., shrvan bolešću i na smrtnoj postelji, u dodatku oporuci izdao posljednje upute izvršiteljima oporuke zahtijevajući od njih, među ostalim, da zajedno s njim u grob u crkvi sv. Marije u Prvić Luci na otoku Prviću polože primjerke njegovih djela *Machinae novae*, *Logika*, *Dictionarium quinque nobilissimarum Europae linguarum*, *Život nekoliko izabranih divic* i teksta o povijesti Dalmacije.

Osim prigodnog obilježavanja obljetnice, cilj izlaganja oporuke Fausta Vrančića jest upoznati javnost s nedovoljno poznatom stranom njegovog privatnog života, čime je napokon moguće upotpuniti dosadašnje spoznaje i steći cjelovitu sliku o tom velikanu hrvatske i europske renesanse i ranog novog vijeka.

Grb sjedinjene obitelji Draganić Vrančić

Obilježja oporuke Fausta Vrančića

Oporuka hrvatskog izumitelja, humanista, diplomata i crkvenog velikodostojnika Fausta Vrančića (Šibenik, 1551. – Venecija, 1617.) sastavljena je **12. lipnja 1615. godine**.

Oporuka se danas čuva u Državnom arhivu u Rijeci, fond obitelji Draganić Vrančić (1552.-1971.), signatura HR-DARI-1000 (R0-50), kut. 1.

Dokument se sastoji od pet nenumeriranih listova papira, formata 19,5cm x 27,2cm.

Na *recto* strani prvog folija, u gornjem desnom kutu, kasnijim je rukopisom, vjerojatno u 18. ili 19. stoljeću, zapisano: *N^{us} 14us Testamentum Fausti Verantii*.

U donjem, lijevom kutu na istoj je *recto* strani prvog folija olovkom, vjerojatno u 20. ili 21. stoljeću, zapisano: *1615 ?*.

Na drugom listu papira, s *recto* strane, započinje tekst oporuke koji zauzima četiri lista papira, ispisana s *recto* i *verso* strane.

Na gornjoj i donjoj margini ff. [2r] - [5v] rukom Fausta Vrančića dopisano je ili njegovo ime ili samo prezime ili je povučeno nekoliko kosih crta, vjerojatno zato da se na tom praznom dijelu papira ne bi naknadno mogao upisati tekst.

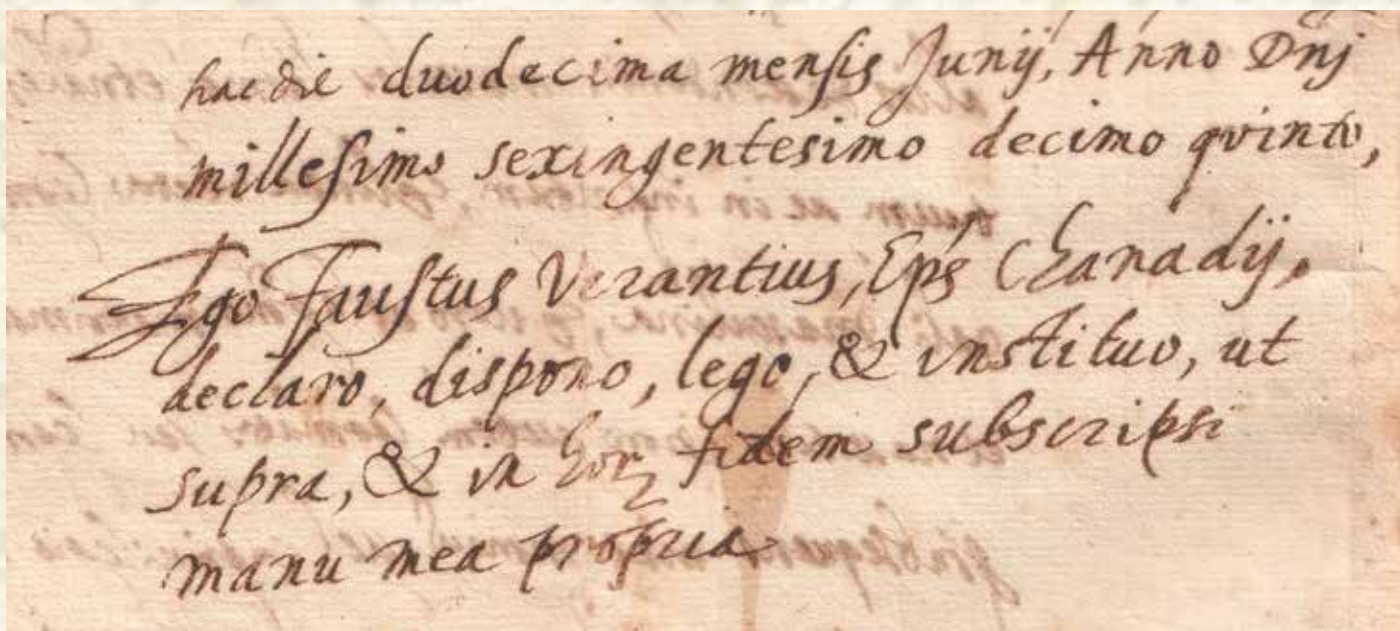
Dokument je u vrlo dobrom stanju, bez većih oštećenja od vlage ili crvotočine, pisan latinskim jezikom, kurzivnom humanistikom s početka 17. stoljeća, što odgovara njegovoj dataciji, odnosno vremenu nastanka.

Nasljednici imovine Fausta Vrančića su: Faustova majka Katarina, brat Kazimir i njegovi muški potomci, kći Alba Roza i njezini muški potomci, šibenska komuna i šibensko svećenstvo

Imovina koju Faust Vrančić ostavlja jest: novac (52.060 srebrnih milanskih libri), mise zadušnice, materijalni legati, legati pobožnog karaktera

U oporuci Faust Vrančić svoj rodni Šibenik naziva ***Res publica Sibenicensis*** (**Šibenska Republika**). To svjedoči o važnosti isticanja političke, teritorijalne i ekonomske samodostatnosti dalmatinskih komuna među pripadnicima hrvatske intelektualne elite početkom 17. stoljeća.

(Iva Kurelac, »Oporuka Fausta Vrančića iz ostavštine plemićke obitelji Draganić-Vrančić u Državnom arhivu u Rijeci«, *Croatica Christiana periodica*, god. 37, br. 71., Zagreb, 2013., str. 41-67.)

hodie duodecima mensis Junij, Anno Dñi
millesimo sexingentesimo decimo quinto,
Ego Faustus Verantius, Ep̃s Chanadij,
declaro, dispono, lego, & instituo, ut
supra, & in horum fidem subscripsi
manu mea propria

Faksimil dijela f. [5v] oporuke Fausta Vrančića, 12. lipnja 1615., DARI, fond *Obitelj Draganić Vrančić 1552.-1971.*, HR-DARI-1000 (R0-50), kut. 1.

Prijepis i prijevod nekoliko završnih redaka Faustove oporuke vlastoručnog Faustovog teksta

... dvanaestog mjeseca lipnja, godine Gospodnje 1615. Ja, Faust Vrančić, biskup čanadski, objavljujem, raspodjeljujem, ostavljam i određujem, kao gore, iz vjerodostojnosti prema njima potpisao sam svojom vlastitom rukom.

... *duodecima mensis Iunii, anno Domini millesimo sexingentesimo decimo quinto,
Ego, Faustus Verantius, episcopus Chanadii, declaro, dispono, lego et instituo, ut supra et in horum fidem subscripsi manu mea propria.*

Dodatak oporuci Fausta Vrančića

Živeći potkraj života u Rimu Faust Vrančić je naglo obolio te se 1616. godine odlučio vratiti u Šibenik. Putem se zaustavio u Veneciji, gdje je, ne vidjevši više svoj rodni kraj, umro 20. siječnja 1617. godine. Neposredno pred smrt u Veneciji je 15. siječnja 1617. godine napisao dodatak oporuci sastavljenoj 12. lipnja 1615., a u njemu, napose kada je riječ o određivanju mjesta i načina pokopa, nalazimo niz iznimno zanimljivih podataka. Dodatak oporuci Faust Vrančić napisao je u kući Jeronima Jubeteo, svećenika župne crkve S. Provolo u predjelu Castello, u kojoj se Vrančić zatekao u trenutku svoje smrti.

Na samom početku kodicila Vrančić među ostalim određuje da se nakon njegove smrti tijelo položi u drveni kovčeg u koji će se također pohraniti po jedan primjerak njegovih objavljenih djela i rukopisa (*Machinae novae, Dictionarium quinque nobilissimarum Europae linguarum, Logica suis ipsius instrumentis formata, Život nikoliko izabranih divic* i rukopis o povijesti Dalmacije). Zakovan kovčeg izvršitelji oporuke dužni su odvesti u Prvić-Luku te ga sahraniti u crkvi franjevac trećoredaca Gospe od Milosti. Iznad njegove grobnice klesari će uklesati nadgrobni natpis čiji je sadržaj Faust sam odredio, a koji navodimo u prijepisu dijela dodatka oporuci Fausta Vrančića:

Dio dodatka oporuci (kodicila) šibenskog patricija i čanadskog biskupa Fausta Vrančića

(Archivio di Stato di Venezia, Notarile testamenti, b. 135., br. 19., str. 20'-21., 15. 1. 1617.)

In nomine Dei Eterni Amen. Anno ab Incarnatione Domini Nostri Iesu Christi 1616, mense ianuarii, indizione XV, die quintodecimo. Rivoalti, in domo reverendi domini presbyteri Hyeronymi lubeteo capellani curati ecclesie San Proculi. (...)

Prima voglio che sia fatta una cassa di tavole nella qual sii posto il mio corpo con alcune mie opere stampate: Un libro delli Machine nove, Un libro delli Nove predicamenti, Un libretto delle Vergini da me transliterato, Un libro Dittonario cinque lingue, Un'altro de l'historia di Dalmazia et questo voglio sii stampato con la cura et diligenta de miei essecutori, et questa cassa così inchiodata doppo inbalsamento il mio corpo cavateni de quello li interiora et sepeliti in alcun cimiterio di questa chiesa sii rinchiusa in un'altra cassa, che servi per buona coperta contenenti et così siano in barca portadi nell'isola di Pervichio et fatta una fossa in terra presso la porta della giesiola piccola delli padri di quel luoco siino risposti et data a quelli padri la elemosina consueta et che si contestino, ove sii fatto l'epitaffo intagliato infrascritto:

*FAUSTUS VERANTIUS EPISC.
CHANADIENSIS NOVORUM
PREDICAMENTORUM ET
NOVARUM MACHINARUM AC
FRAGMENTORUM HISTORIAE
ILLYRICAE AC SARMATIAE
COLLECTOR, Anno, etc. (...)*

Lovorka Čoralić

Veduta Venecije, bakropis, oko 1650. godine, nepoznati autor

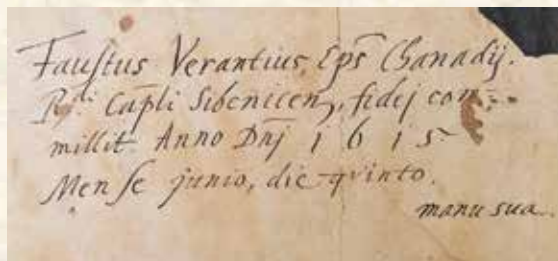
Posveta iz primjerka Ostroške Biblije - dokaz autentičnosti oporuke Fausta Vrančića

Paleografska analiza otkrila je ključne dokaze koji dodatno razjašnjavaju pitanje autorstva oporuke iz DARI te pitanje njezine autentičnosti.

Iz rukopisa kojim je oporuka Fausta Vrančića pisana jasno se raspoznaje da su je pisale dvije osobe. Jedna ruka, kojom je pisan najveći dio teksta, je notareva, a druga nedvojbeno pripada Faustu Vrančiću, koji je napisao dio teksta eshatokola svoje oporuke, a njegov se rukopis raspoznaje na još nekoliko mjesta u tom dokumentu.

Na temelju paleografske i grafološke analize sa sigurnošću smo potvrdili autentičnost Vrančićeva rukopisa iz oporuke, i to tako da smo ga usporedili s rukopisom njegove posvete Šibenskom kaptolu, koju je 5. lipnja 1615., sedam dana prije no što je sastavio oporuku, vlastitom rukom napisao na primjerku iznimno vrijedne i rijetke Ostroške biblije iz 1581., pri čemu smo ustanovili da se oba rukopisa u potpunosti podudaraju.

Primjerak Ostroške biblije koji je Faust Vrančić poklonio Šibenskom kaptolu izuzetan je bibliofilski raritet i jedini

Faksimil vlastoručne posvete Fausta Vrančića Šibenskom kaptolu od 5. lipnja 1615., Ostroška Biblija, 1581., Biskupijski arhiv Šibenik

Faksimil vlastoručne posvete Fausta Vrančića Šibenskom kaptolu od 5. lipnja 1615., Ostroška Biblija, 1581., Biskupijski arhiv Šibenik

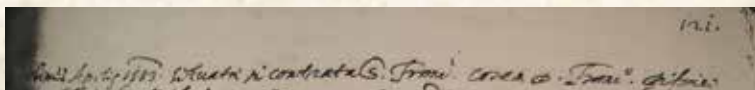
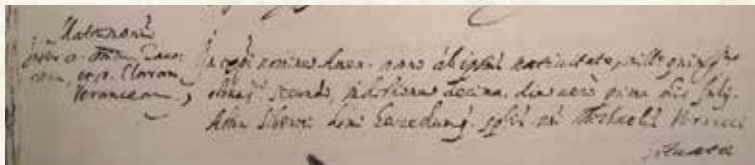

registrirani primjerak te Biblije u Hrvatskoj te jedan od rijetkih cjelovitih primjeraka tog izdanja na svijetu, a danas se čuva u Zbirci starih knjiga Biskupijskog arhiva u Šibeniku.

Autentičnost oporuke iz DARI dodatno potvrđuje dio teksta eshatokola, pisan rukom samog Fausta Vrančića gdje on sam izjavljuje da je oporuka prema njegovom nalogu napisana tuđom rukom, ali da ju je on vlastoručno potpisao te da je sam upisao i imena nasljednika.

Rodna kuća Fausta Vrančića u Šibeniku

Prijepis ključnog početnog dijela notarskog dokumenta, bračnog ugovora, sklopljenog između Faustovog prijatelja, šibenskog humanista i povjesničara Dinka Zavorovića i Klare Vrančić, sestre Fausta Vrančića, koji dokazuje gdje se u Šibeniku nalazi rodna kuća Fausta Vrančića.

(Iva Kurelac, *Dinko Zavorović. Šibenski humanist i povjesničar*, Šibenik, 2008., str. 78-79.)

Državni arhiv u Zadru, fond *Šibenski notarski arhiv*, Matiazza Giuseppe (1576.-1585.), kut. 47 I (62), ff. 120v-121r.

1. srpnja 1582.

[Sastavljeno u Šibeniku, u kući nasljednikâ uglednog gospodina Mihovila Vrančića, smještenoj u predjelu sv. Frane...]

(...) *Actum Sibenici, domi heredumque spectabilis domini Michaelis Verancei, situata in contrata Sancti Francisci* (...)

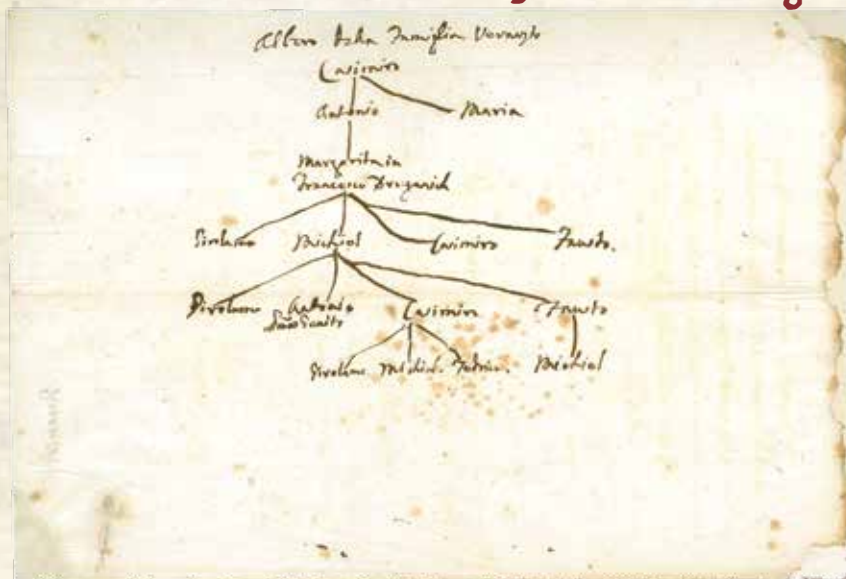

Rodna kuća Fausta Vrančića, palača Vrančić, ulica fra Nikole Tavelića 13, Šibenik.

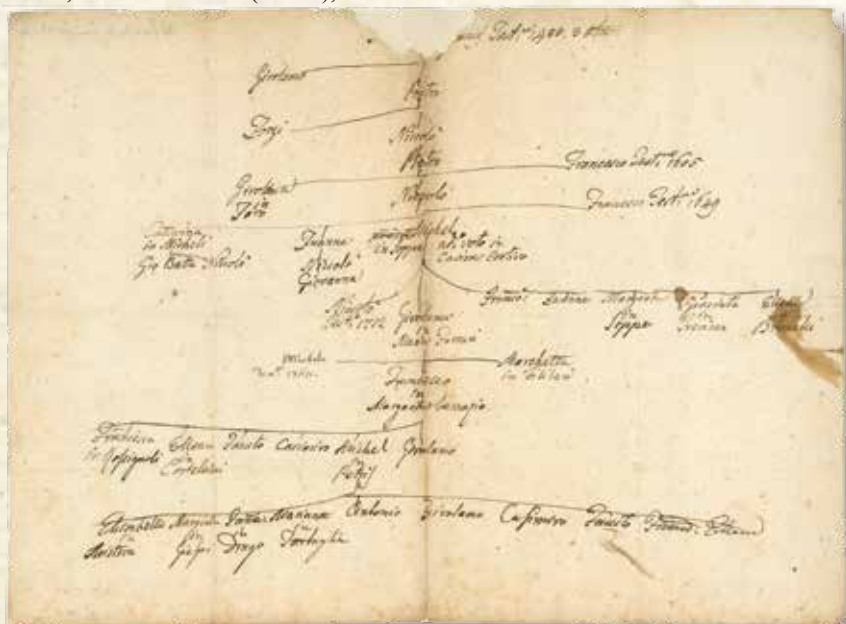
Detalj: kameni grb šibenske patricijske obitelji Vrančić s tri zlatna ljiljana.

Genealoški crteži stabla obitelji Vrančić i Draganić Vrančić od 15. do 19. stoljeća

Rodoslovlje obitelji Vrančić i Draganić Vrančić (iz Akta općinskog procjenitelja Antona Ljubića, Šibenik, 30. kolovoza 1775.), DARI, fond *Obitelj Draganić Vrančić* 1552.-1971., HR-DARI-1000 (R0-50), kut. 1

Rodoslovlje obitelji Vrančić i Draganić Vrančić, oko 1800., DARI, fond *Obitelj Draganić Vrančić* 1552.-1971., HR-DARI-1000 (R0-50), kut. 1

Kod plemićke obitelji Draganić Vrančić valja razlikovati tri odvojene kategorije prezimena:

1. **Obitelj Draganić (tal. Draganich),** koja je pod tim imenom postojala od 1332. do 1737.

2. **Obitelj Vrančić (tal. Veranzio),** koja je pod tim imenom postojala od 1360. do 1737.

3. **Obitelj Draganić Vrančić (tal. Draganich Veranzio),** koja pod sjeđinjenim naslovom dva prezimena postoji nakon 1737.

Grof dr. Frane Draganić Vrančić (1711. - 1799.) i grofica Margarita Vrančić nose oboje, nakon njihovog vjenčanja (1737.) i nakon smrti Margaritinog oca, grofa Antona Vrančića (1743.), a tako i njihovi potomci, prezime Draganić Vrančić.

Frane i Margarita imali su 6 sinova, od kojih je samo jedan, Nikola Mihael, imao potomke.

Osnivač loze Draganić Vrančić je Dr. Frane Draganić (1711. - 1799.) koji je 1737. godine oženio posljednju pripadnicu obitelji Vrančić, Margaritu Vrančić (1715. - 1776.).

U tome je braku rođeno devetero djece. Najznačajniji i prvorodeni sin Frana Draganića Vrančića bio je svećenik dr. Petar Jeronim Draganić Vrančić, nakon čije smrti 1821. se obitelj podijelila na pirovačku i prvičku granu.

Mladen Urem

Opat grof dr. Petar Jeronim Draganić Vrančić (1738. – 1821.)

Kazimir Faust Draganić Vrančić (1782. – 1859.)

Maria (Mimi) grofica de Klespe' udala se 1806. za Kazimira Fausta s kojim je imala četvero djece.

LAST WILL OF FAUST VRANČIĆ PRESERVED IN THE LEGACY OF NOBLE FAMILY DRAGANIĆ-VRANČIĆ IN THE STATE ARCHIVES IN RIJEKA

This exhibition is based on the testament of Faust Vrančić (Šibenik 1551 – Venice 1617), notable humanist from Šibenik, diplomat, ecclesiastical official and inventor, which was written in Latin on 12th June 1615. This last will came to State Archives in Rijeka in 2010 as a part of legacy of noble family Draganić Vrančić. Today it is kept within archival holdings of this family (Fond obitelji Draganić Vrančić) covering the period between 1552 and 1971, and the signature of this testament is R0-50 (HR-DARI-1000). Not only that author delivers the most important facts about Faust Vrančić's life and works but also analyzes some crucial studies of older Croatian and Italian historiography (from the nineteenth and twentieth centuries) and through such an analysis reveals some new aspects and hypotheses. Namely, in this exhibition for the first time one can find a thorough and complete analysis of Vrančić's last will according various types of bequests and recipients. Moreover, author delivers a detail paleographic (formal) analysis, followed with the analysis of the content, which has revealed that this is an authentic document written by anonymous notary while some parts were undoubtedly composed by Vrančić himself.

Prijevod/translated by Lovorka Čoralić

calina subitus, femineu sexu ex eis procedente
et hoc licet et affirmo, et meo ultima testamentum,
meamq. ultima voluntatem, quod et quod valens
iure testamenti nuncupati, et si iure testamenti
nuncupati non uideret, ualere uolo iure donationis
causa mortis, seu cuiusvis alterius ultimi uoluntate
fir, cassando et annullando quodcumq. aliud testam^{tu}
hactenus a me factum. quia uolo hoc omnibus preuen
lere, et in fidem hoc testam^{tu} aliena manu de
ordine meo scriptum subscripsi mea propria manu,
ac eo nomine et credi facere manu propria scriptum
hac die duodecima mensis Junij. Anno Dñi
millesimo sexingentesimo decimo quinto,

Ego Faustus Verantius, Ep^s Canadij,
declaro, dispono, lego, & instituo, ut
supra, & in eor^{um} fidem subscripsi
manu mea propria.